

Иницијална проценка на влијание на регулативата

Чекор 1: Опис на проблемите, целите што ќе се остварат со нивно решавање и можните опции за решавање на проблемите

1. Опис на проблемите

Главната политичка мотивација зад воведување на Законот за управување со пакување и отпад од пакувања е за да се хармонизира македонското законодавство со релевантната европско законодавство во оваа област. Имено, Директивата 2004/12/EЗ за отпад од пакувања го опфаќа минимизирањето на влијание врз животната средина од создаденото пакување и отпад од пакување и потребата да се обезбеди слободен пристап широм единствениот пазар за усогласени и еднообразни пакувања. Главниот ризик за Македонија е тоа што доколку не го усогласува своето законодавство со она на ЕУ, а во конкретниот случај доколку не ја транспонира Директивата 2004/12/EЗ во домашен правен акт, тоа ќе му наштети на аплицирањето на Република Македонија за прием во Европската Унија.

Главни Проблеми

- Зголемено создавање на отпад од пакувања.
- Не постојат мерки со кои се овозможува при дизајнирањето на пакувањето на производот во неговата најрана фаза да се наметнат стандарди за намалување на создавањето на отпадот од пакувања.

Отпадот од пакувања има големо негативно влијание врз животната средина. Можно е решавање само со регулаторни мерки преку воведување на задолжителни стандарди за дизајнирање и управување со отпадот од пакување. Решавање преку не-регулирани (доброволно) или само-регулирани методи (контрола од соодветно професионално здружение / комора) нема да ги дадат неопходните ефекти и може да доведат до нарушување на пазарот.

Воедно во Република Македонија не постојат доволно капацитети за собирање на отпадот од пакување. Со донесувањето на Законот за управување со пакување и отпад од пакување во Република Македонија се воведува начелата на „загадувачот плаќа,, и „одговорност на производителот,, преку кое обврска за покривање на трошоците на животната средина првенствено паѓа на терет на субјектите кои првенствено во ланецот на движење на производот на пазарот го предизвикале негативното влијание врз животната средина. Доколку не се воведат овие начела и не бидат правно регулирани постои опасност македонските производи да бидат вратени од пазарите на ЕУ заради фактот што во цената на производот не се вклучени трошоците за животна средина и поради тоа можат да

доведат до нарушување на еднаквата конкурентност на европскиот пазар (т.н. еколошки дампинг).

2. Опис на целите што се планираат да се постигнат со решавање на проблемите

Основни цели на регулативата се:

- намалување на количината на создаден отпад од пакувања
- зголемување на количината на искористување на корисните компоненти на отпадот од пакувања
- поттикнување на економските активности за искористување на корисните компоненти на отпадот од пакувања
- намалување на негативното влијание врз животната средина
- усогласување со законодавството на Европската унија (Директива за отпад од пакување бр. 94/62/ЕС, 2004/12/ЕС, 1997/129/ЕС и 2005/270/ЕС)

Донесувањето на регулативите ќе резултира со заштеда на трошоците за Република Македонија, и ќе придонесе кон евро-интеграционите процеси на Република Македонија. Заштедите на трошоците ќе дојдат благодарение на тоа што рециклирањето на отпад од пакувања се покажа како поефективна мерка во поглед на трошоците отколку фрлање на целиот отпад во депонии.

Воедно, законот ќе придонесе кон зголемување на конкурентноста на македонските производи на европскиот пазар.

3. Идентификација на можни решенија (опции)

При разгледувањето на опциите за регулација, постојат алтернативи од два аспекта:

Начин на дефинирање на целите, како и начин на воспоставување на систем за собирање на отпад. Проценката на Влијание на Регулацијата ќе се прави од првиот аспект, додека алтернативите за организација на системот за собирање на отпад ќе се опишат во законското решение.

Опција 1: Не прави ништо. Опцијата “не прави ништо” се користи како параметар за споредба на трошоците и користите од останатите опции (baseline).

Опција 2: Донесување на Закон за управување со пакување и отпад од пакување и воспоставување на корпоративен систем на собирање на отпад (концесии – јавно приватно партнерство или преку формирање на јавно претпријатие). Оваа опција опфаќа воспоставување на две цели за собирање на отпад од пакување и тоа едната за комерцијалниот и индустрискиот сектор и друга за отпадот од домаќинството.

Опција 3: Донесување на Закон за управување со пакување и отпад од пакување и поставување на единствени цели за собирање и рециклирање за комунален и комерцијален отпад, преку утврдување на цели за одделни видови на отпад од пакување. Оваа опција опфаќа формирање на колективен систем за собирање на отпадот од пакување преку создавање на непрофитни правни лица.

Проценката на предложеното решение ќе се преземе со проценување на националната стапка на рециклирање материјали за пакување во земјата. Потоа, таа ќе се спореди со вкупните трошоци од имплементацијата.

Чекор 2: Идентификација на трошоци, придобивки и влијанија

Вклучените трошоци го опфаќаат воспоставувањето инфраструктура за да се овозможи посебно собирање и преработка на отпад од пакување. Освен тоа, вклучени се и трошоците за управување; работна рака, спроведување и собирање податоци, како и трошоци за бизнисот.

Според сегашниот систем, постојат трошоци за собирање на целиот комунален отпад, но според потенцијалната нов систем кој се воведува со законот, ќе се појави дополнителен трошок за собирање за секој определен вид на отпад од пакување(хартија и картон, пластика, конзерви и стакло); овие трошоци се исто така земени предвид.

Постојат и различни придобивки од собирање отпадот од пакување, главно преку продажба на рециклираниот производ, но и преку придобивки од намалување на непогодностите што потекнуваат од намалената количина на отпад што оди во депонија и намалени влијанија врз животната средина од расфрланиот отпад. Ќе се процени и трошокот што ќе се заштеди од рециклирање на отпадот место негово испраќање до депонијата. Очигледно е и намалувањето на емисија на јаглерод при рециклирање на отпад место негово фрлање во депонија. Се пресметуваат тоните јаглерод што се заштедуваат, а потоа соодветно се вреднуваат за да се измери вредноста на неиспуштениот јаглерод.

Постојат три опции што се разгледуваат во Проценката на влијанието на регулативите, но тие се дадени со повеќе детали подолу. Опција 1 е „Да не се презема ништо“, така што иако постојниот систем има трошоци што се поврзани со отпад од пакувања (трошоците на тековното собирање, трошоците за депонии, и т.н.), оваа опција има нето тековна вредност од 0 во текот на пет години. Ова се должи на тоа што нема промени во тековните трошоци, додека за Опциите 2 и 3, ќе се пресметуваат само трошоците и придобивките што во моментот не се земени предвид. Така, Нето тековната вредност за Опција 2 и 3 ќе ја покаже промената во трошоците или придобивките во текот на следните пет години од промените за соодветната опција.

Споредба на опциите од аспект на сооднос на собран отпад

Подолу во табелата се покажани трошоците за собирање на комерцијален отпад и отпад од домаќинства. Опциите 2 и 3 имаат различни соодноси поради различната природа на нивните цели. Земајќи го ова предвид и користејќи го минатото искуство од земјите на ЕУ а особено од Обединетото Кралство моделирани и споредено со трошоците што би постоеле во Република Македонија, проценети се следниве соодноси:

Опција 2	Опција 3
- Хартија и картон <ul style="list-style-type: none"> ○ Комерцијално - 50% ○ Домашно - 50% 	- Хартија и картон <ul style="list-style-type: none"> ○ Комерцијално - 80% ○ Домашно - 20%
- Пластика <ul style="list-style-type: none"> ○ Комерцијално - 40% ○ Домашно - 60% 	- Пластика <ul style="list-style-type: none"> ○ Комерцијално - 80% ○ Домашно - 20%
- Конзерви <ul style="list-style-type: none"> ○ Комерцијално - 10% ○ Домашно - 90% 	- Конзерви <ul style="list-style-type: none"> ○ Комерцијално - 0% ○ Домашно - 100%
- Стакло <ul style="list-style-type: none"> ○ Комерцијално - 20% ○ Домашно - 80% 	- Стакло <ul style="list-style-type: none"> ○ Комерцијално - 0% ○ Домашно - 100%

Трошоците од Обединетото кралство беа земени како основна линија на пресметка на трошоците од причина што во Република Македонија не постојат воспоставени системи на собирање на овој вид отпад од пакување одделно, поради што не можеше да се предвидат реалните трошоци. Трошоците се претпоставени и поради тоа служат само како индикатори за влијанието на регулативата.

Споредба на трошоци и придобивки од анализираните опции

Анализа на влијанијата, вклучувајќи ги трошоците и придобивките за секоја од опциите. Табелата подолу ги покажува сумарно најгорните резултати од Тековната вредност и крајната Нето тековна вредност за секоја од трите опции.

Година	0	1	2	3	4	НВП
Фактор на намалување ¹	1	0,966183575	0,9335107	0,901942706	0,871442228	
Опција 1: Не превземај ништо						
Трошок	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
Придобивка	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
Тековна вредн.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Опција 2: Поставување на посебни цели за комунален и комерцијален отпад						
	€					
Трошок	3.409.015	€ 681.373	€ 681.373	€ 681.373	€ 681.373	
	€		€			
Придоб.	7.593.404	€ 7.593.404	7.593.404	€ 7.593.404	€ 7.593.404	
	€		€			€
Тек. вред.	4.184.389	€ 6.678.291	6.452.455	€ 6.234.256	€ 6.023.435	29.572.825
Опција 3: Поставување на единствена цел за комунален и комерцијален отпад						
	€					
Трошок	3.059.992	€ 332.350	€ 332.350	€ 332.350	€ 332.350	
	€		€			
Придоб.	7.593.404	€ 7.593.404	7.593.404	€ 7.593.404	€ 7.593.404	

	€		€		€	
Тек. вред.	4.533.412	€ 7.015.511	6.778.272	€ 6.549.055	€ 6.327.589	31.203.840

Според овие анализи, најоптимална е Опција 3, и за истата се дадени подетални анализи на трошоците, придобивките и влијанијата.

Следните анализи ја покажуваат основата за изработка на анализата:

- Почетни претпоставки

За потребите на оваа Проценката на влијанието на регулативите, беа направени некои прелиминарни претпоставки за потребите од воспоставување на систем на собирање.

Во нив спаѓаат една постројка за собирање материјали (ПСМ) во Скопје каде материјалите за рециклирање ќе се сортираат и подготват за превоз и продажба. Таа ќе има капацитет од 100.000 тони годишно и на неа ќе работат 15 лица и 5 раководители. Во главните урбани области ќе се стават контејнери, и тоа по еден на 770 луѓе. Секој контејнер ќе биде Евробин од 1100 литри или еквивалентен на тоа. Собирањето од контејнерите ќе се изведува со стандардни возила за собирање отпад, а трошоците поврзани со ова ќе се раководат од делот за трошоци за собирање.

1. Трошоци

- Трошоци за контејнери

Врз основа на бројот на население на Република Македонија, бројот на потребни контејнери за опциите 2 и 3 ќе биде 1332. Ова претпоставува употреба на систем од два контејнера; една група контејнери за стакло и една група за мешани материјали за рециклирање. Се претпоставува дека ќе има поделба од 50/50 за секој вид на контејнер, што значи дека ќе бидат потребни по 666 од двата вида. Трошокот за секој контејнер ќе биде околу 300 фунти според искуството на Обединетото Кралство, што изнесува 341,002 евра.

Се претпоставува дека во моментот половина од контејнерите веќе се на место (или некаква соодветна алтернатива), замајќи во предвид дека можат да се користат поставените контејнери за собирање на комунален отпад во општините. Поради тоа, кога ќе се сметаат почетните трошоци за контејнери за опциите 2 и 3, изложувањето ќе се однесува само на половина од бројот на вкупно потребни контејнери (666).

- Одржување на контејнерите

Просечните годишни трошоци за одржување на контејнер се околу 1,5% од неговиот почетен трошок, што значи дека годишно за еден контејнер ќе се трошат околу 5,12 евра. Во моментот, се одржуваат половина од вкупниот број на контејнери потребни за опциите 2 и 3, така што за овие две опции ќе се сметаат само трошоците за одржување за дополнителните контејнери.

- Трошоци за почетен капитал

Почетниот капитал ќе се однесува за собирање и сортирање на инфраструктурата. Врз основа на искуството на Обединетото Кралство, овој еднократен трошок ќе биде 2.000.000 фунти, што изнесува околу 2.273.502,00 евра.

- **Трошоци за одржување**

Годишното одржување и оперирање на инфраструктурата за собирање и сортирање ќе биде околу 2,5% од почетното изложување на капиталот, и врз основа на искуството на Обединетото Кралство тоа е 56.573,55 евра годишно.

- **Трошоци за работна сила**

Просечната нето плата во Република Македонија во ноември 2008 година изнесуваше 16.8593 денари. Ова е еднакво на месечна плата од 275,9 евра или годишна плата од 3.311,28 евра. Врз основа на практиката во Обединетото Кралство, бројот на работници потребни за сортирање на материјалот за ваков проект е 15, со 5 раководители. Се претпоставува дека раководителите имаат поголема плата за 20%.

- **Трошок по деловните актери**

Трошокот по бизнисите се однесува на трошокот од пополнување на релевантни формулари, собирањето на податоци и поврзаните административни трошоци за деловните субјекти што се погодени од воведувањето на новините. Во 2007 година, бројот на активни претпријатија беше 61.012; 60.376 мали, 454 средни и 182 големи⁴. Реалната стапка на пораст на БДП за Македонија во 2008 година беше 4,8%⁵. Со цел бројките да бидат што е можно понови, бројот на бизниси во секоја група се зголеми за 4,8% во пресметките. Врз основа на минималниот праг, бројот на компании кои би произведувале пакувања, и во споредба со моделот на Обединетото Кралство и бројот на бизниси на Обединетото Кралство погодени од слични шеми, се проценува дека 0,75% од малите, 90% од средните и 90% од големите фирми ќе бидат под влијание на регулативите. Ова дава вкупно 1076 фирми што ќе бидат директно засегнати со воведувањето на законот. Времето посветено на релевантните формулари обично ќе биде околу два часа и ќе го изврши административен работник од висок ранг, така што дневната стапка е проценета на 250 евра, или 31,25 евра на час (под претпоставка дека станува збор за ден со осум работни часа). Поврзаното собирање податоци ќе го изврши административен работник од помал ранг и тоа ќе одземе околу два работни денана која би му се платило просечно 2,07 евра на час. Со помош на ова, вкупниот број на засегнати бизниси и часови минати по компанија овозможуваат да се пресмета годишниот вкупен трошок на бизнис.

- **Трошоци за спроведување**

Трошоците за спроведување ќе вклучуваат ревизија и поврзаните трошоци за проверка на тоа дали сасегнатите правни и физички лица ги почитуваат законските обврски. Се претпоставува дека ревизија ќе се врши на 10% од 172 големи компании, и 1% од средните и мали претпријатија секоја година. Овие проценти овозможуваат да се пресмета вкупниот број годишни ревизии и, се претпоставува дека секоја ревизија ќе трае еден ден. Се претпоставува дека дневната плата на ревизорот е просечната македонска плата плус 30%, 17,94 евра. Овие податоци обезбедуваат вредност за трошоците за работна сила за извршување на ревизијата, но врз основа на искуството на Обединетото Кралство, вклучен е и дополнителен трошок (што се проценува на 35% од вкупните трошоци за работна сила).

- Трошоци за собирање податоци

Трошоците за собирање податоци ќе бидат оние што се поврзани со собирањето информации од бизниси во врска со количината на пакувања ставени на пазарот, а потоа нивно усогласување со собраната количина и дадените писмени докази. Врз основа на искуството на Обединетото Кралство, почетниот капитал при воспоставување на овој систем ќе биде околу 200.000 фунти, а годишните трошоци за персоналот и одржувањето ќе бидат околу 40.000 фунти. Овие бројки се еднакви на, соодветно, 225.123,00 евра и 45.024,00 евра.

- Трошок за собирање комерцијален отпад

Трошокот за собирање комерцијален отпад се пресметува како процент на домашниот трошок на вредности за собирање (види подолу). Се претпоставува, дека трошокот за собирање комерцијален отпад ќе биде 50% понизок од трошокот за собирање отпадот од домаќинството.

- Трошок за собирање отпад од домаќинството

Трошокот за собирање отпад од домаќинството ги опфаќа сите трошоци поврзани со собирањето и испораката на отпад.

За собирање на пластика, се користи трошок од 240 долари по тон согласно проценката направена во рамките на проектот на USAID. Ова е еквивалентно на 187,53 евра. Согласно публикацијата Дефра од 2006 година имаше трошоци за собирање на стакло и хартија по тон, и тие се вакви:

- Хартија и картон – 30 фунти
- Стакло – 30 фунти

Овие бројки се засноваат врз цените од 2006 година, така што еквивалентната цена на почетокот од 2009 година е 31,8 фунти, што изнесува 35,68 евра. Трошокот за собирање конзерви е земен како просек меѓу трошокот за собирање на челик и на алуминиум, што се заснова врз бројки од 2001 година, и изнесуваше 100,9 евра по тон. Ова е еквивалентно на 188,89 евра според цените од 2009 година.

Во моментот, постои трошок за собирање на комунален отпад, кој оди во депонии; тој беше пресметан на 20 евра по тон.. Кога се пресметува трошокот за собирање за Опција 2 и 3, се зема предвид само дополнителниот трошок (вкупниот трошок според овие шеми – тековниот трошок од собирање на комуналниот отпад).

	(во илјади денари)			
Преглед на трошоци	Тековна година	Втора година	Трета година	Четврта година
Почетни трошоци за министерството	16.791	2.829	2.829	2.829
Почетни трошоци за трети страни	157.493	3.705	3.705	3.705
Трошоци за деловните актери за човечки ресурси	6.160	6.160	6.160	6.160

Други трошоци за деловните актери	29.208	29.208	29.208	29.208
Трошоци за потрошувачите	0	0	0	0

- Дали опцијата предвидува воведување на нови формалности во смисла на обврска за правните или физичките лица да обезбедат уверенија, пријави, решенија, одобрености, овластувања, согласности, сертификати, дозволи, барања, изјави и други обрасци? Ако да, наведи ги формалностите.

ДА, и тоа:

- За производителите – ќе треба да се пријават во министерството, и на годишна основа да го пријавуваат производството и количината пакување
- За пакувачите – ќе треба да се пријават во министерството, и на годишна основа да го пријавуваат производството
- За продавачите – ќе треба да се пријават во министерството, и на годишна основа да го пријавуваат продажба, и количината собран отпад од пакување
- За правните лица кои ќе воспостават систем за собирање на отпад од пакување – ќе треба да добијат лиценца за работа

- Дали опцијата ќе предизвика иницијални трошоци за министерствата, другите органи на државната управа? Ако да, образложи ги трошоците.

ДА, и тоа:

- Воспоставување на комисија за управување за со отпад од пакување
- Изработка на програмата за финансирање со која ќе се поттикнува собирањето, преработката и отстранувањето на отпад од пакување
- Воспоставување на одделение кое ќе работи на лиценцирање на правните лица за собирање на отпад, следење на пријавените количини и остварување на целта за рециклирање и во рамките на тоа определување на лица кои ќе работат на отпадот од пакување
- Воспоставување на информативен систем

- Дали опцијата ќе предизвика континуирани трошоци за министерствата и другите органи на државната управа. Ако да, образложи ги трошоците.

ДА, и тоа:

- Работа на одделение за издавање на лиценци, следење на пријавените количини и остварување на целта за рециклирање
- Работа на информативниот систем
- Вршење на инспекциски надзор од страна на Државниот пазарен инспекторат и Државниот инспекторат за животна средина .

- Дали опцијата ќе предизвика иницијални трошоци за правните или физичките лица? Ако да, образложи ги трошоците.

ДА, и тоа:

- За производителите – идентификација на производителите,
- За пакувачите – прилагодување кон стандарди за состав на пакување

- За продавачите – ако имаат над 200м², ќе треба да имаат просторија за собирање на отпадот од пакување
 - За правните лица кои ќе воспостават систем за собирање на отпад – инфраструктура за собирање, чување, и транспорт на отпад
- Дали опцијата ќе предизвика оперативни трошоци за правните или физичките лица. Ако да, образложи ги трошоците.
- ДА, и тоа:
- За производителите, пакувачи, продавачи – надоместок за создаен отпад, извештај за собран отпад и барање за повраток на надоместок, извештај од независен ревизор за преработен отпад
 - За правните лица кои ќе воспостават систем за собирање на отпад – извештај за собран отпад од пакување по категории и негова преработка

2. Придобивки

- Вкупна количина на отпад од пакување

Врз основа на искуството во Обединетото Кралство, се претпоставува дека со бројот на население колку што има во Република Македонија, вкупната произведена количина ќе биде 100.000 тони отпад од пакување.

- Поделба на вкупната количина на отпадот од пакување

Се претпоставува дека вкупната вредност на отпадот ќе се подели на следниов начин:

- Хартија и картон – 40%
- Пластика – 32%
- Конзерви – 8%
- Стакло – 12%

Вкупниот процент отпад од пакување изнесува 92% од создадениот, додека останатите 8% се претпоставува дека ќе биде материјал што не може да се употреби.

- Процент на собрани материјали

Нема да се собере целиот отпад од пакувања за секој материјал што може да се собере. Претпоставката за процентот на количината што е собрана е заснована врз цели поставени за собирање и тие се следниве:

- Хартија и картон – 60%
- Пластика – 22,5%
- Конзерви – 50%
- Стакло – 60%

- Пазарна цена

Пазарната цена за секој вид отпад од пакувања беше заснована врз пазарните цени во декември 2008 година, и се вакви:

- Хартија и картон – 11.32 евра
- Пластика – 22.64 евра
- Конзерви – 101.9 евра
- Стакло – 243.4 евра

- Заштеди од некористење на депонии

Во моментот, целиот отпад од пакувања оди во депонии со трошок од 50 евра од тон. Според Опциите 2 и 3, придобивката е заштедата на трошокот што е еднаков на бројот на тони што веќе нема да оди во депонија помножен со трошокот од полнење на депонијата по тон.

- Непогодностите на депониите

Непогодностите на одлагање на отпадот на депониите ги вклучуваат бучавата и мирисот што ги погодуваат жителите во близина на местото на депонијата. За да се процени вкупниот трошок од ова, согласно студијата на Дефра , која беше користена како референтен материјал за процена на трошоците, трошоците за непогодностите од одлагање на отпадот на депонија во Обединетото Кралство изнесуваат 2 фунти по тон за 2002 година. претпоставува зголемување на трошоците на непогодност од 2,17% секоја година односно за почетокот од 2009 година ќе бидат еднакви на 2,27 фунти ии 2,56 евра⁶.

- Намалување на емисијата на јаглерод

Постои намалување на емисијата на јаглерод кога се рециклира отпад во споредба на тоа кога се исфрла на депонија. Ова не ја вклучува само емисијата на јаглерод во текот на процесот на двете опции, туку и во текот на целиот животен циклус на производот, со оглед на тоа дека за рециклирање и повторна употреба на отпадот се користи многу помалку енергија отколку за извлекување и обработка на сирови материјали. Пресметувањето на сите трошоци и придобивки поврзани со јаглеродот во секој процес е многу сложена постапка, но пресметани се следниве тони јаглерод што се заштедува по тон отпад за рециклирање, наспроти негово исфрлање во депонии:

- Хартија и картон – 0,99
- Пластика – 1,66
- Конзерви – 2,46
- Стакло – 0,114

- Вредност на јаглерод по тон

Пресметувањето на вредноста на заштедата на јаглерод по тон беше направена повторно во согласност со препораките на Владата на Обединетото Кралство. Дефра извештајот „Социјалниот трошок на јаглерод и зависната цена на јаглеродот: што се тие и како да се користат во економска проценка во Обединетото Кралство“ укажува на трошок од 25 евра по тон CO₂ врз основа на стабилизацијата предложена во Стерн извештајот (2000). Оваа бројка потоа се проценува во британски стерлинзи и по тон јаглерод, а не по тон CO₂:
\$25/tCO₂ £16/tCO₂ 1_ £57/tC

Бројката 57 фунти беше пресметана во 2000 година. Оваа вредност прилагодена на цените за 2008 година ќе бидат еднакви на 66,5 фунти на почетокот од 2009 година односно од 74,85 евра по тон заштеден јаглерод.

Годишни финансиски добивки	(во илјади денари)
А) Еднократни (на почетокот во текот на усвојувањето на решението)	0

Б) Просечни годишни придобивки (без еднократните)	2.134.667
Вкупна финансиска сума на придобивките (А+Б)	2.134.667

- Опис и опсег на финансиските придобивки за засегнати страни
Придобивките од предложеното решение се нето влијанието врз животната средина во поглед на намалување на емисија на јаглерод по тон еквивалент на CO₂.

- Други нефинансиски придобивки за засегнати страни
Главните нефинансиски придобивки се поврзани со редуцирањето на отпадот од пакување што се расрфлува по улиците во градовите и на нелегалните депонии. Се очекува со спроведувањето на законот да се подигне одговорноста на правните и физички лица и на јавноста во поглед на постапувањето со отпадот од пакување.

3. Ризици и претпоставки

Главната политичка мотивација зад воведување на регулатива за управување со пакување и отпад од пакувања е за да се хармонизира македонското законодавство со релевантната европско законодавство во оваа област. Имено, Директивата 2004/12/EЗ за отпад од пакувања го опфаќа минимизирањето на влијание врз животната средина од создаденото пакување и отпад од пакување и потребата да се обезбеди слободен пристап ширум единствениот пазар за усогласени и еднообразни пакувања. Главниот ризик за Македонија е тоа што доколку не го усогласо своето законодавство со она на ЕУ, а во конкретниот случај доколку не ја транспонира Директивата 2004/12/EЗ во домашен прав акт, тоа ќе му наштети на аплицирањето на Република Македонија за прием во Европската Унија.

4. Останати влијанија

Тип на влијание проценето во проценка на влијание на регулативата		Анализи приложени во прилог
Влијание врз националната конкурентност	НЕ	ДА
Влијание врз социјално исклучените и ранливи групи	НЕ	НЕ
Влијание и ефекти на регулативата врз родовите аспекти и еднаквоста	НЕ	НЕ

Тип на влијание проценето во проценка на влијание на регулативата		Анализи приложени во прилог
Влијание врз животната средина	ДА	ДА
Влијание/значителна политичка промена на пазарната економија вклучувајќи испитување на влијанието врз потрошувачите и конкурентноста	НЕ	ДА
Влијание врз правата на граѓаните	НЕ	НЕ
Дали предложените решенија вклучуваат значителни тешкотии за усогласување	ДА	ДА

Резиме на трошоци и придобивки и влијанија

Од Проценката на влијанието на регулативите произлегува дека придобивката од воведување на регулативи за пакувања го надминува трошокот од преземање ништо. Затоа, се препорачува да се усвои предложените решенија во нацрт текстот на Законот за управување со пакување и отпад од пакување.

Завршните податоци од ПВР укажуваат на тоа дека Опциите 2 и 3 се подобри од Опцијата 1, „Да не се презема ништо“ и треба да се преземе една од тие две. Нето тековната вредност (НТВ) за двете во текот на временски период е позитивна, така што ако се спроведе која било од овие две шеми, тоа ќе даде нето придобивка еднаква на НТВ во денешни пари. Опцијата 3 има повисока НТВ отколку Опцијата 2 бидејќи има единствена цел за собирање на отпад од пакувања преку утврдување на цели за одделните видови на отпад од пакување, додека Опцијата 2 вклучува одделни цели за отпад од пакувања во домашниот и комерцијалниот сектор, како и воведување на корпоративен систем на собирање кој може да ја наруши конкуренцијата. Затоа, во рамки на Опцијата 3 се собира повисока количина комерцијален отпад затоа што е поевтино тоа да се стори, што придонесува до заштеда. Затоа, како најефективната мерка во поглед на трошоците, се препорачува да се усвои Опцијата 3. Опцијата 2 единствено може да се препорача ако постои спремност да се направи повисок трошок за да има поголемо собирање на отпад од домаќинството, што во конкретниот случај не се препорачува.

	Позитивни ефекти	Негативни ефекти	Претпочитано решение
Опција 1	0	0	
Опција 2	€ 35.484.579	€ 5.911.754	
Опција 3	€ 35.484.579	€ 4.280.739	Опцијата 3 е претпочитаното решение со оглед на тоа што има исти придобивки во поглед на најмали трошоци

			за деловните актери и за владата
--	--	--	-------------------------------------

Чекор 3: Консултации

Согласно Уредбата за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина е донесена Одлука за изработка на Закон за управување пакување и отпад од пакување во која се дефинирани јавните расправи и начинот на собирање на мислења од засегнатите страни и постапување со истите.

Прашања опфатени во процесот на консултации вклучуваат:

- Кој систем на собирањето на отпадот од пакување се преферира – индивидуалниот наспроти колективниот?
- Дали утврдените надоместоци за постапување со отпад од пакување се доволно стимулативни за поттикнување на воведување на системите за собирање на отпад од пакување?
- Дали евентуалното воведување на корпоративен систем преку формирање на јавно приватно партнерство или преку формирање на јавно претпријатие може да го олесни или да го отежни воспоставувањето на системот за собирање на отпад од пакување и дали воведувањето на ваков систем може да доведе до нарушување на конкуренцијата?
- Дали да се остави можност за формирање на индивидуален систем на собирање на отпад од пакување?
- Дали да се остави можност за воведување на систем на кауција?
- Дали да се остави можност правни лица кои воведуваат систем на собирање на отпад од пакување истовремено да можат самите да го преработуваат собраниот отпад од пакување или пак исклучиво да го даваат на преработка кај правни и физички лица регистрирани за таа намена?
- Дали со законот да се уреди учеството на јавните претпријатија во постапувањето со отпадот од пакување или пак тоа да се остави да се регулира согласно пазарните законитости?

Сумарно, коментарите од консултациите вклучуваат:

Од досега спроведените јавни дебати се коментарите се однесуваат на поддршка на воведување на колективен систем на собирање формиран од правните лица – создавачи на отпад од пакување. Опцијата за воведување на корпоративен систем преку формирање на јавно приватно партнерство или преку формирање на јавно претпријатие е коментирана како неприфатлива која може да доведе до монополизација на пазарот и до негово нарушување. Останатите коментари ќе се сумираат по завршувањето на консултациите.

Резиме на иницијалната проценка на влијание на регулативата

Краток осврт на преферираното решение/опција:

Согласно спроведените анализи, како и пристигнатите коментари и забелешки во текот на консултативниот процес со јавноста и со засегнатите страни, Министерството за животна средина и просторно планирање како преферирано решение ја прифати третата опција. Имено во предложениот текст на Законот за постапување со отпад од пакување се воведува колективниот систем за собирање на отпад од пакување. Со цел да се острнат можностите за стекнување на монополска положба на пазарот, се предвидува да се воспостави колективен систем од страна на субјектите кои се опфатени со законот, како непрофитна организација во која ќе учествуваат правни лица кои заедно пуштаат на пазар во Република Македонија најмалку 30 % а не повеќе од 55 % од примарното, секундарното и терцијално пакување во текот на една година. Како алтернатива се дава можност за воведување и на индивидуален систем, за што е потребно претходно да се добие согласност од министерството. Воедно, постои можност и воведување на кауција на повратно пакување, доколку се докаже дека правното лице воспоставил соодветен систем за тоа кој нема да го наруши пазарот ниту да ги доведе во прашање реализирањето на целите утврдени во законот.

Поради потребата од временски период за усогласување, во законот се предвидени транзициони период кои се смета дека се доволни засегнатите страни да ги превземат потребните мерки за спроведување на законот.

1. Имиња и презимиња на лицата одговорни за подготовка на иницијалната проценка на влијанието на регулативата и предлог законот:

- Претставници на Сектор за ЕУ при МЖСПП
 - Јадранка Иванова, раководител на сектор за ЕУ
 - Ленче Курчиева, помошник раководител на сектор за ЕУ
 - Мирсат Есати, советник во секторот за ЕУ
 - Бесаре Османи, советник во секторот за ЕУ
- Претставници на Управата за животна средина, орган во состав на МЖСПП
 - Валериј Пенев, совеник во Секторот за животна средина, Одделение за отпад и почва

2. Повереници на Владата на Република Македонија кои ќе се вклучат во презентирање на предлог законот во Собранието на Република Македонија:

- Претставници на МЖСПП
 - Лидија Зафировска, државен секретар во МЖСПП
 - Јадранка Иванова, раководител на сектор за ЕУ

**Изјава од министерот
за иницијалната проценка на влијание на регулативата**

Изјавувам дека предложениот материјал за иницијална проценка на влијанието на регулативата/ предлог закон

1.	Нема влијание	врз Буџетот на Република Македонија во висина поголема од 600.000.000 денари.
2.	Има влијание	врз усогласеноста со законодавството на Европска Унија.
3.	Има влијание	врз постапките или работењето на јавната администрација / врз судството при работа со странки (правни и физички лица) или задолжување на странките од јавната администрација со дополнителен административен товар.
4.	Има влијание	врз економијата и врз обемот на државна помош.
5.	Има влијание	врз животната средина.
6.	Нема влијание	врз социјалната положба на граѓаните.

7.	<p>Направено е претходно објавување на текстот на предлогот за донесување на закон во Единствениот електронски регистар на прописи и јавно се спроведени консултации со заинтересирани страни.</p> <p>Датум на објавување: Јуни 2008 на интернет страната на МЖСПП</p> <p>Вклучени организации и претставници: Стопанска комора на Македонија, Здружение на преработувачи на отпад ПЕТРА, Здружението на комунални претпријатија</p> <p>Свое мислење дадоа следниве организации: Министерството за економија, Министерството за финансии, ЗЕЛС, Стопанска Комора на Република Македонија</p>	ДА
8.	Сите забелешки и предлози од заинтересираните страни се земени во предвид.	ДА
9.	Предлог законот е лектуриран.	ДА
10.	Спроведени се меѓуресорски консултации.	ДА
11.	Дали предлог законот предвидува управна постапка?	ДА
12.	Доколку предлог законот предвидува управна постапка, дали може да	ДА

се вгради начелото “молчењето значи одобрување“?	
--	--

Изјава од министерот

Јас, др. Неџати Јакупи, изјавувам дека ја проучив Иницијалната проценка на влијанието на регулативата и сметам дека дава реален преглед на очекуваните придобивки и потребните трошоци врзани со секоја од идентификуваните опции за решавање на проблемот.

Потпис на министерот:

.....

Датум: